

Dat veranderde de situatie, want ook Homan stond op het standpunt dat Seyss-Inquarts oproep afgewezen diende te worden en dat men geen medewerking kon verlenen aan de door Meyer bepleite vorming van een Nederlands legioen. Verheugd over het feit dat Homan zich op dit beslissende punt bij hen aangesloten had, meenden de Quay en Einthoven (die uit Breukelen weer naar Den Haag gekomen was) dat het niet verstandig zou zijn, Homans uittreden door te zetten: zij besloten, gedrieën verder op te trekken.

In het nummer van *De Unie* dat op vrijdag 27 juni verscheen, werd met geen woord van de invasie van de Sowjet-Unie gerept. Hoewel het weekblad van de beweging als regel geen aandacht besteed had aan de ontwikkeling van de oorlog, wekte het zwijgen over een gebeurtenis van zo kardinaal belang bij veel leden toch verwondering.

Die verwondering zou niet lang duren.

In het begin van de week die op zondag 29 juni begon, kreeg het herstelde Driemanschap het concept voor een gemeenschappelijke verklaring voorgelegd dat, onmiddellijk na Seyss-Inquarts toespraak, in het in Noord-Brabant gelegen vormingsoord van de Unie, 'Wargashuysen', opgesteld was door enkele medewerkers van de Unie, onder wie dr. H. G. W. van der Wielen die na zijn aftreden als algemeen secretaris met de leiding van 'Wargashuysen' belast was. Het concept werd door het Driemanschap overgenomen. Met de mogelijkheid dat de bezetter het nummer waarin hun verklaring opgenomen zou worden, in beslag zou nemen, werd rekening gehouden: het verscheen een dag eerder dan gewoonlijk, en wel op donderdag 3 juli. 'Waar wij staan', stond boven de verklaring – en de strekking was: *niet* aan Duitse kant. 'Met dr. Seyss-Inquart', zo heette het,

'is het Nederlandse Volk er van overtuigd dat een bolsjewistische overheersing van Europa de ondergang van de Europese cultuur betekent. Maar de omstandigheden waarin ons Volk zich thans bevindt, maken het ons ten enenmale onmogelijk, stelling te nemen in de strijd tussen Duitsland en Rusland. Een dergelijke beslissing toch, zou slechts in volle vrijheid en door eigen Overheid kunnen worden genomen' –

anders gezegd: de bezetter was die 'eigen Overheid' niet, die 'eigen Overheid' zetelde in Londen. Er werd nog op gewezen dat bij de Nederlander 'de gewetensvrijheid' centraal stond: 'wij, Nederlandse socialisten, zijn geen nationaal-socialisten.'¹

¹ *De Unie*, 46 (3 juli 1941).